

30. OZOLIŅI, ZEMZARĪTI¹

A VARIANTU GRUPA

Melodija K Bb 43, 1826 un 2106
Teksts K Bb 43, 1826 un 2106

Mēreņi

O - zo - li ņi, zem - za - rī - ti, Kam tu au - gi le - ji - ņā - i?

Ai - jā, ai - jā, ai - ja - ja - ā, Kam tu au - gi le - ji - ņā?

1. Ozoliņi, zemzarīti,
Kam tu augi lejiņāi?

Piedziedājums.

[Aijā, aijā, aijajaā,
Kam tu augi lejiņā?]

2. Pāri tevīm bites skrēja,
Garām jāja dravenieki.

Piedziedājums.

3. Meitas tavus zarus lauza,
Kalniņāi stāvēdamas.

Piedziedājums.

4. Lauziet, meitas, ko lauzdamas,
Galotnīti nelauziet!

Piedziedājums.

5. Lai palika galotnīte,
Kur putniemi uzņemties.

Piedziedājums.

6. Tur atskrēja lakstīgala
Zeltotiemi spārniņiemi.

Piedziedājums.

7. Tā nebija lakstīgala,
Tā bij mana līgaviņa.

Piedziedājums.

¹ Vēl sastopams nosaukums «Kuplis auga ozoliņis».

8. Tā bij mana līgaviņa,
Man vietniņas taisītāja.
Piedziedājums.
9. Man vietniņas taisītāja,
Pate klāti gulētāja.
Piedziedājums.
10. Guli, mana līgaviņa,
Uz manāmi rociņāmi!
Piedziedājums.
11. Kad rociņu nogulēji,
Tad es tevi modināju.
Piedziedājums.
12. Celies, mana līgaviņa,
Jau rociņu nogulēji.
Piedziedājums.
13. Līgaviņa modusiesi —
Ai dieviņi, galva sāpi.
Piedziedājums.
14. I par galvu nebēdātu,
Kad tik tiktu pie māmiņas.
Piedziedājums.
15. Kad es tiktu pie māmiņas,
Pie citāmi māsiņāmi.
Piedziedājums.
16. Es sūdzētu māmiņai
Šās naksniņas gulēšanu.
Piedziedājums.
17. Šās naksniņas gulēšanu,
Jaunu zēnu mīlestību.
Piedziedājums.
18. Sūdzi, sūdzi, līgaviņa,
Es to daudzi nebēdāju.
Piedziedājums.
19. Es to daudzi nebēdāju —
Tava pašas vaina bija.
Piedziedājums.
20. Kur es aru, kur ecēju,
Tur tu dzini ganidama.
Piedziedājums.
21. Kur es zirgus peldināju,
Tur tu govīs dzirdināji.
Piedziedājums.
22. Kur es kāru zobenīņu,
Tur tu savu vainadziņu.
Piedziedājums.

Piezīme. Ja rotaļu izpilda bērni, tad dzied pirmos sešus pantus.

Neierobežotam dalībnieku skaitam

A I SĀKUMA STĀVOKLIS

Dalībnieki stāv dārziņā vai aplī. Daži rotaļnieki (parasti — puīši) nostājas dārziņa (apļa) vidū (71. un 164. att.).

A I 1. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(Z 1955, 17018)

Pirmais gājiens

1. *pants.* Rotaļas dalībnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā, bet rotaļnieki dārziņa vidū — dejas ceļam pretējā virzienā.
Panta beigās vidējie rotaļnieki uzlūdz partnerus no dārziņa.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Rotaļnieki dārziņā turpina iet dejas ceļa virzienā.

Dziedot piedziedājuma 1. rindu, partneri dārziņa vidū, nostājušies viens otram pretī, šūpo augumu uz priekšu un atpakaļ — platā solī (ceturtajā paralēlajā pēdu pozīcijā) paceļas puspirkstos un pārnēs auguma svaru uz priekšu un atpakaļ. Rokas sānos.

Kamēr dzied piedziedājuma 2. rindu, partneri, satvērušies labajos elkoņos, apgriežas apkārt.

Piedziedājuma beigās vidū paliek uzlūgtie partneri, bet rotaļnieki, kas tos uzlūguši, nostājas dārziņā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmo un otro gājienu.

A I 2. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(L 1950, 4485)

Pirmais gājiens

1. *pants.* Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā, bet puīši («ozoliņi»), kas atrodas dārziņa vidū, dodas dejas ceļam pretējā virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Kad dzied 1. rindu, rotaļas dalībnieki dārziņā apstājas un šūpo rokas uz dārziņa centru un uz āru, attiecīgi šūpodami līdzi arī augumus. Vidējie puīši uzlūdz partneres no dārziņa.

Kamēr dzied piedziedājuma 2. rindu, rotaļnieki dārziņā turpina šūpot rokas. Puīši dārziņa vidū ar savām partnerēm, satvērušies vai nu elkoņu satvērienā, vai slēgtajā satvērienā, vai arī aptveriena ar labajām vai kreisajām rokām sānos, apgriežas apkārt.

Piedziedājuma beigās vidējie pāri pēc tam, kad pāru meitas ir izvēlējušās jaunus vidējos rotaļniekus (puīšus) no dārziņa, nostājas to vietā dārziņā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļas dalībnieki atkārtο pirmo un otro gājienu.

Variants

Otrais gājiens

Kamēr dzied piedziedājuma 1. rindu, rotaļnieki dārziņā, šūpodami rokas, iet dejas ceļa virzienā sāniskajā pievilciena vai pieliciena solī (L).

A I 3. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(K 1960, 348; K — 2; Z — 1)

Pirmais gājiens

I. pants. Rotaļnieki izpilda A I 1. norises pirmo gājienu.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Kamēr dzied *1. rindu*, rotaļnieki dārziņa vidū nostājas pa pāriem radiāli un satveras slēgtajā satvērienā. Puiši nostājas ar muguru pret centru (84. att.). Partneri, šūpodami rokas, izpilda sānsoli un pieliciena soli dejas ceļam pretējā virzienā. Rotaļnieki dārziņā turpina iet dejas ceļa virzienā vai arī stāv.

Kad dzied *2. rindu*, partneri dārziņa vidū aptveras aptvērienā ar sado-tām rokām un, izpildot valšveidīgu poikas soli, apgriežas apkārt.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmo un otro gājienu.

Neierobežotam pāru skaitam

A II SĀKUMA STAVOKLIS

Dalībnieki pa pāriem stāv dārziņā (70. att.) vai aplī kolonā pa divi (77. att.).

A II 1. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(L 1950, 4485)

Pirmais gājiens

I. pants. Rotaļnieki dārziņā virzās pa labi.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Kamēr dzied *1. rindu*, rotaļas dalībnieki dārziņā, šūpodami rokas uz iekšu un uz āru, turpina iet dejas ceļa virzienā.

Dziedot *2. rindu*, visi dalībnieki, satvērušies pa pāriem vai nu slēgtajā satvērienā, vai arī aptvērienā ar kreisajām rokām sānos, griežas uz vietas dejas ceļam pretējā virzienā (sk. 150. att. pārtrauktās līnijas).

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmo un otro gājienu.

Otrais gājiens

Kamēr dzied piedziedājuma 1. rindu, rotaļnieki dārziņā, šūpojot rokas, stāv uz vietas un šūpo augumu līdz roku kustībām (L).

A II 2. NORISE DIVOS GĀJIENOS

(L 90, 786)

Pirmais gājiens

1. panta 1.—2. rinda. Dalībnieki pāru kolonā (77. att.) iet aplī dejas ceļa virzienā. Partneri satvērušies iekšējo roku satvērienā, vai arī meita ar kreiso roku ir ietvērusies pāra puīša labajā elkonī.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Partneri, satvērušies slēgtajā satvērienā, griežas apkārt uz vietas pa kreisi (t. i., dejas ceļam pretējā virzienā).

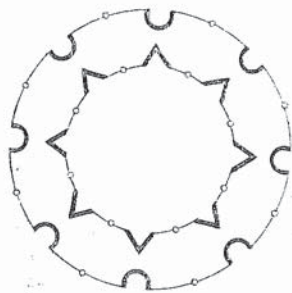
Piedziedājuma beigās partneri šķiras, un katrs dodas pie jauna partnera, t. i., vijas veidā viens partneris (puīsis) iet dejas ceļa virzienā, bet otrs (meita) — dejas ceļam pretējā virzienā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmo un otro gājienu ar jauniem partneriem.

Rotaļu parasti iet tik ilgi, līdz katrs dalībnieks satiek partneri, ar kuru tas bija vienā pāri rotaļas sākumā.

A III SĀKUMA STĀVOKLIS

Rotaļas dalībnieki stāv divos koncentriskos dārziņos: iekšējā dārziņā puīši ar sejām pret meitām, ārējā — attiecīgs skaits meitu ar sejām pret puīšiem (191. att.). Var arī nostāties divos koncentriskos apļos (83. att.).

191. att.

A III NORISE DIVOS GĀJIENOS

(Z 1955, 69)

Pirmais gājiens

1. pants. Dziedot 1. rindu, rotaļnieki abos dārziņos virzās sānis pa kreisi (puīši iet dejas ceļa virzienā, meitas — dejas ceļam pretējā virzienā) ar sānsoli un

pievilciena soli pietupstoties. Rokas slaidā vēzienā šūpo līdzī augu-
mam, t. i., sānsoli (pieceļoties) rokas ceļ uz priekšu augšup, pievilcienā
(pietupstoties) — nolaiž lejup.

Dziedot panta 2. rindu, iepriekšējo darbību atkārtō pretējā virzienā,
t. i., puīši iet dejas ceļam pretējā virzienā, meitas — dejas ceļa vir-
zienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Partneri satveras slēgtajā satvērienā un pa pāriem griežas
ar gājiena soļiem apkārt uz vietas dejas ceļam pretējā virzienā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtō pirmo un otro gājienu.

Varianti

Pirmais gājiens

Puīši iekšējā aplī kolonā pa vienam dodas dejas ceļam pretējā vir-
zienā un meitas ārējā aplī iet dejas ceļa virzienā tik ilgi, lai, sākot otro
gājienu, satiktu partneri, ar kuru bija vienā pāri rotaļas sākumā. Rokas
sānos vai brīvi nolaistas gar sāniem (Z).

Otrais gājiens

Partneri, satvērušies sasveicināšanās satvērienā vai aptvērienā ar
kreisajām rokām sānos, vai arī elkoņu satvērienā, griežas apkārt (Z).

B VARIANTU GRUPA

Melodija V 1912, 217
Teksts 1. pantam V 1912, 217

Mēreni

O - zo - li - ti, zemza - rī - ti, Kam tu au - gi le - ji - ņā?
Ai - ju, ai - ju, ai - jai - jā, Kam tu au - gi le - ji - ņā?

1. Ozolīti, zemzarīti,
Kam tu augi leiņņā?

Piedziedājums.

Aiju, aiju, aijaijā,
Kam tu augi leiņņā?

Tālāk dzied A dziesmas tekstu.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Zēni notupstas, un meitenes apiet tiem apkārt.

Trešais gājiens

3. pants. Zēni tupēdami paceļ rokas, un meitenes liec zēnu rokas uz vienu un otru pusi.

Ceturtais gājiens

Piedziedājums. Meitenes atmuguriski atkāpjas atpakaļ savās vietās.

Piektais gājiens

4. pants. Meitenes virknē dodas pie zēniem. Zēni saliek plaukstas kopā (pirkstgali vērsti uz augšu) un atbilstoši dziesmas tekstam lūdzas meitenes nelauzt koka galotnītes.

Sestais gājiens

Piedziedājums. Meitenes satver zēnu rokas un («rakstā lokot») uzceļ tos augšā.

Septītais gājiens

5. pants. Zēnu virkne un meiteņu virkne paceļ sadotās rokas augšā un šūpo uz vienu un otru pusi. Panta beigās sasiņ augšā pacelto roku plaukstas.

Astotais gājiens

Piedziedājums. Atkārtot septītā gājiena darbību, tikai rokām līdzī šūpo arī augumu.

Devītais gājiens

6. pants un piedziedājums. Zēni un meitenes nostājas kolonā pa vienam un, skrienot apkārt telpai, vicina rokas, t. i., cenšas atdarināt lakstīgalu spārnu vēdināšanu. Rotaļas beigās visi dalībnieki nostājas savās sākuma vietās gatvē.